



## Beszámoló a kémiatanári mentorprogram 2025–2026-os tanévéről

Készítette: Dobos Krisztina

A Természettudományos Oktatásért Szabó Szabolcs Emlékére Közhasznú Alapítvány

### I. A PROGRAM CÉLJA ÉS HÁTTERE

A Természettudományos Oktatásért Szabó Szabolcs Emlékére Közhasznú Alapítvány az Egis Gyógyszergyár Zrt. támogatásával a 2025–2026-os tanévben immár harmadik alkalommal valósította meg kémiatanári mentorprogramját. Ebben az évben 15 mentorpár vett részt a programban.

A program elsődleges célja továbbra is az volt, hogy szakmai és emberi támogatást nyújtson pályakezdő, illetve szakmai megújulást kereső kémiatanároknak, továbbá olyan pedagógusoknak, akik egyedüli kémiatanárként, kevés szakmai kapcsolódási lehetőséggel végzik munkájukat.

A mentorprogram létjogosultságát az elmúlt évek tapasztalatai egyértelműen megerősítették. A mentoráltak visszajelzése alapján különösen nagy szükség van olyan támogató szakmai közösségekre, ahol a résztvevők ítélezésmentesen kérdezhetnek, megoszthatják bizonytalanságaikat, valamint gyakorlati segítséget kaphatnak.

A program egyik legfontosabb felismerése az volt, hogy a kezdő tanárok nehézségei sok esetben nem kizárólag szakmai természetűek. Többen számoltak be arról, hogy az iskolai működés, adminisztráció, szervezési feladatok vagy éppen az intézményi kultúrába való beilleszkedés okozta számukra a legnagyobb kihívást.

A mentorprogram ebben a tanévben is igyekezett olyan biztonságos szakmai közeget teremteni, ahol a mentoráltak személyre szabott segítséget kaphattak.

### II. A PROGRAMBAN RÉSZTVEVŐK ÉS A MENTORÁLÁS JELLEGE

A programban részt vevő mentoráltak szakmai háttere és élethelyzete rendkívül sokszínű volt.

A mentoráltak között szerepeltek:

- pályakezdő kémiatanárok;
- tanító végzettségű, éppen rövidciklusú kémiatanári programban részt vevő kolléga;
- vegyész vagy mérnöki háttérrel pedagóguspályára lépő kollégák;
- több év kihagyás után visszatérő tanárok;
- kisiskolák egyetlen kémiatanárai;
- technikumban, gimnáziumban vagy komplex természettudományos tárgyakat tanító pedagógusok.

A mentorálás témái mindig a mentorált igényeihez igazodtak. A beszélgetések során többek között az alábbi területek kerültek elő:

- tanórai tervezés és óravezetés;
- kísérletek előkészítése és lebonyolítása;
- érettségire és versenyekre felkészítés;
- digitális eszközök és online felületek használata;
- tanulói motiváció;
- adminisztrációs és szervezési kérdések;
- szertárrendezés;
- problémás helyzetek kezelése;
- kiégés megelőzése;
- tanári önbizalom és szakmai identitás erősítése.

A mentoráltak visszajelzései alapján különösen értékesnek bizonyult az, hogy a program nem formális ellenőrzésként működött, hanem személyre szabott támogatásként.

Többen hangsúlyozták, hogy a mentorprogram egyik legnagyobb erőssége az volt, hogy „bármit meg lehetett kérdezni hátrány vagy ítékezés nélkül”.

### **III. A PROGRAM SZERVEZÉSE ÉS MŰKÖDÉSE**

A mentorálási alkalmak többsége online formában valósult meg, ugyanakkor több mentor-mentorált pár személyesen is találkozott, hospitált egymás óráin vagy közösen végzett kísérleteket.

A visszajelzések alapján az online forma jól működött, különösen a nagy földrajzi távolságok esetében. Ugyanakkor sok résztvevő hangsúlyozta, hogy a személyes találkozások különösen értékesek voltak a kapcsolatépítés, a hospitálás és a laboratóriumi munkák szempontjából.

A mentorálási alkalmak megszervezése jellemzően rugalmasan történt. A legtöbb pár alkalomról alkalomra egyeztette a következő találkozó időpontját, de több mentor visszajelzése alapján a fix havi időpontok bizonyos esetekben hatékonyabbak lettek volna.

A program során jellemzően 8-10 konzultáció valósult meg. Több résztvevő jelezte, hogy ez elegendőnek bizonyult, különösen akkor, ha a találkozók között is fennmaradt az e-mailes vagy telefonos kapcsolattartás.

A kommunikáció intenzitása változó volt: voltak párok, akik a két találkozó között is rendszeresen egyeztettek, mások inkább a konzultációkra koncentrálták a közös munkát.

A mentorok és mentoráltak többsége kiemelte, hogy a program rugalmassága és személyre szabhatósága különösen fontos erőssége volt a mentorálási folyamatnak.

### **IV. A TEMATIKUS SEGÉDLET ÉS A SZAKMAI TÁMOGATÁS MEGÍTÉLÉSE**

A mentorálási alkalmakhoz biztosított tematikus segédletet a résztvevők összességében hasznosnak ítélték.

A mentorok visszajelzése alapján a tematika különösen az első alkalmak során jelentett segítséget a beszélgetések elindításában és strukturálásában. Később a mentoráltak aktuális problémái és kérdései természetes módon alakították a konzultációk tartalmát.

Több mentor hangsúlyozta, hogy a túlzottan kötött tematika nem lenne előnyös, ugyanakkor az ajánlott témakörök jó kapaszkodót adtak.

A résztvevők javaslatai alapján a jövőben érdemes lehet még nagyobb hangsúlyt helyezni:

- a gyakorlati kísérletek bemutatására;
- szertárrendezési kérdésekre;
- digitális és mesterséges intelligenciával kapcsolatos módszerekre;

- problémás helyzetek kezelésére;
- tanári mentális jóllétre és kiégés megelőzésére;
- érettségiztetési és vizsgáztatási tapasztalatokra.

Különösen értékes visszajelzés volt, hogy több mentorált a mentorprogramon keresztül kapott segítséget olyan gyakorlati kérdésekben, amelyekre sem egyetemi képzése, sem intézményi környezete nem tudott megfelelő támogatást nyújtani.

## **V. A PROGRAM LEGFONTOSABB EREDMÉNYEI**

A visszajelzések alapján a mentorprogram legfontosabb eredményei az alábbiakban foglalhatók össze:

### **1. Szakmai biztonság és megerősítés**

A mentoráltak jelentős része arról számolt be, hogy a program stabilitást, biztonságérzetet és szakmai megerősítést adott számukra.

Különösen fontosnak bizonyult azok számára, akik:

- egyedüli kémiatanárként dolgoznak intézményükben;
- pályakezdők, mint pl. a tanítóból lett kémiatanár
- hosszabb kihagyás után tértek vissza a tanításhoz;
- más szakterületről – mérnöki pályáról – érkeztek a pedagóguspályára.

### **2. Módszertani fejlődés**

A mentoráltak számos új módszertani ötletet, digitális megoldást, kísérleti gyakorlatot és feladatmegoldási technikát ismertek meg.

Többen hangsúlyozták, hogy a program hozzájárult tanári önbizalmuk növekedéséhez és óráik színesebbé válásához.

### **3. A mentorok szakmai fejlődése**

A mentorok visszajelzései alapján a program számukra is jelentős szakmai és emberi élményt nyújtott.

Többen kiemelték, hogy:

- új nézőpontokat ismertek meg;

- más intézményi kultúrákba láthattak bele;
- saját módszereiket is újragondolták;
- a mentoráltak kérdései reflektálásra és fejlődésre ösztönözték őket.

Több mentor hangsúlyozta, hogy a program motiváló, feltöltő élmény volt számukra, és örömet jelentett a segítségadás.

#### **4. Szakmai közösségépítés**

A személyes és online találkozók hozzájárultak egy támogató szakmai közösség kialakulásához.

A résztvevők különösen pozitívan értékelték az évközi és záró rendezvényeket, ahol lehetőség nyílt:

- szakmai kapcsolatok építésére;
- tapasztalatcserére;
- inspiráló előadások meghallgatására;
- más mentor-mentorált párok munkájának megismerésére.

## **VI. FELMERÜLT NEHÉZSÉGEK ÉS TANULSÁGOK**

A program működése során több olyan tapasztalat is megfogalmazódott, amely a következő évek fejlesztését segítheti.

### **1. A program időzítése**

Több résztvevő jelezte, hogy a mentorálási folyamat indulása túl későn történt.

A pályakezdő tanárok számára a szeptember-októberi időszak különösen kritikus, ezért fontos lenne, hogy a mentorálás már a tanév kezdetével elinduljon. *(megj.: ennek köszönhetően a következő tanévre már júniusban meghirdetjük a programot, majd a nyári elbírásált követően szeptemberben lehet kezdeni)*

Többen megfogalmazták, hogy az első konzultációk így gyakran már „megtörtént problémák” feldolgozásáról szóltak, nem pedig előzetes felkészítésről.

## **2. A személyes találkozások szerepe**

Bár az online forma összességében jól működött, több mentorált hangsúlyozta, hogy különösen az első találkozásnál fontos lenne a személyes jelenlét.

Többen jelezték, hogy a személyes kapcsolatot:

- megkönnyíti a bizalom kialakulását;
- erősíti az együttműködést;
- lehetőséget ad hospitálásra és gyakorlati bemutatókra.

## **3. A találkozók rendszeressége**

A visszajelzések alapján a túlzott rugalmasság bizonyos esetekben a halasztások irányába vitte a folyamatot.

Több mentor szerint hasznos lehet:

- előre rögzített havi időpontok alkalmazása;
- rendszeres emlékeztetők küldése;
- a találkozók ütemezésének tudatosabb követése.

## **4. A mentoráltak elérése**

Több résztvevő hangsúlyozta, hogy a program ismertségét tovább kell növelni.

A javaslatok között szerepelt:

- egyetemi hallgatók közvetlen megszólítása;
- iskolavezetők tájékoztatása;
- szakmai levelezőlisták használata;
- közösségi médiás kommunikáció;
- a program népszerűsítése kémia tanári közösségekben;
- a mentoráltak pozitív visszajelzéseinek hangsúlyosabb megjelenítése.

Több válaszadó szerint sok leendő mentorált azért nem jelentkezik, mert ellenőrzést vagy formális képzést feltételez a program mögött.

Ezért fontos lenne hangsúlyozni, hogy a mentorprogram:

- nem minősítés;
- nem ellenőrzés;
- nem plusz adminisztráció;
- hanem személyre szabott szakmai segítség és támogatás.

## VII. JAVASLATOK A PROGRAM FEJLESZTÉSÉRE

A visszajelzések alapján a következő tanévekben az alábbi fejlesztések megfontolását javasoljuk:

1. A program korábbi indítása, lehetőleg már szeptember elején.
2. A személyes nyitóalkalom erősítése, különös tekintettel az első kapcsolatfelvétel támogatására.
3. Gyakorlati, laboratóriumi és kísérletes workshopok szervezése.
4. Az egyetemek és tanárképző intézmények intenzívebb bevonása.
5. A mentorprogram kommunikációjának erősítése közösségi média és szakmai csatornák segítségével.
6. A mentoráltak igényeinek még pontosabb feltérképezése a párosítás előtt.
7. További szakmai közösségi események és műhelyek szervezése.
8. Az online és személyes elemek tudatos kombinálása.
9. Tematikus segédanyagok további fejlesztése.
10. A mentoráltak számára elérhető gyakorlati segédanyagok, kísérleti útmutatók és érettségiztetési támogatások bővítése.

A program működéséről és a mentor-mentorált kapcsolatok alakulásáról a tanév második felében telefonos konzultációk során is gyűjtöttünk visszajelzéseket.

## **Beszámoló a mentorokkal és mentoráltakkal folytatott telefonos egyeztetésekről**

2026. februárjában 3 hét leforgása alatt telefonon felvettem a kapcsolatot valamennyi mentorral, valamint a mentoráltak közül három fő kivételével mindenkiel sikerült egyeztetnem.

Az időpont-egyeztetések során a résztvevők rugalmasnak bizonyultak, készségesen álltak rendelkezésre. A beszélgetések nyitott, együttműködő légkörben zajlottak. Mindenki kivétel nélkül szívesen beszélt a mentorálási folyamatról, valamint azokról a kérdésekről és témákról, amelyekben a mentor támogatását igénybe veszik. Az együttműködés általánosságban könnyed és gördülékeny, valamint a mentor–mentorált párok többségénél a kapcsolattartás és a megbeszélések rendben zajlanak. Néhány páros esetében az időpont-egyeztetés jelent nehézséget, azonban ezen kívül komolyabb problémáról nem számoltak be.

Egyetlen mentorált esetében érkezett olyan visszajelzés, hogy a kapott tanácsokat rendszeresen nem fogadja meg, és az együttműködés során gyakran negatív kifogásokkal él. A mentor visszajelzése szerint emiatt az együttműködés nehezebb, több energiát igényel.

A többi résztvevő kifejezetten pozitívan nyilatkozott a párosításról, többen hálájukat fejezték ki a sikeres, jól működő mentor–mentorált kapcsolatokért.

A strukturált kérdéssor mentén az alábbi főbb tapasztalatok rajzolódtak ki:

### **1. Általános élmény**

A mentoráltak többsége pozitívan nyilatkozott a programról. Biztonságosnak és őszintének érzik a mentorukkal való kapcsolatot. Többen kiemelték, hogy jó érzés számukra, hogy van egy olyan személy, aki figyel rájuk és támogatja őket, ketten jelezték, hogy a jövőben is szívesen maradnának a programban.

Frustrációról vagy bizonytalanságról csak elszórtan érkezett jelzés, ezek inkább egyéni elakadásokhoz kapcsolódtak – “Ne legyen teher”, “ Biztosan zavarhatom?” nem a program működéséhez.

### **2. Célok és fejlődés**

A mentoráltak többsége konkrét célok mentén csatlakozott a programhoz, és visszajelzéseik alapján jelentős részük érzékelhető előrelépésről számolt be. Kiemelték az önbizalom erősödését, a tudatosabb szakmai gondolkodást, valamint a céljaik pontosabb megfogalmazását és megszerezését.

Azok a kollégák, akik a szertárrendezés témájában kértek támogatást, jelezték, hogy érdemes lenne intézményi szinten – akár más iskolák számára is – kidolgozni egy egységes „szertárrendezési kisokost”. Különösen nagy segítséget jelentene ez azoknak a pedagógusoknak, akik előzetes szakmai felkészítés nélkül kapták meg a kémia tantárgy tanításának feladatát. Javaslatként megfogalmazódott, hogy a segédanyag térjen ki a kisebb és a nagyobb általános iskolák eltérő lehetőségeire és igényeire is.

Kiemelt sikerként élték meg többen a mesterséges intelligencia tudatos beépítését a kémiaoktatásba. A beszámolók alapján a kollégák feladatlapok, dolgozatok, szövegértést fejlesztő szakmai szövegek, valamint az azokhoz kapcsolódó kérdéssorok készítésében is alkalmazzák az új eszközöket.

Több mentorált megfogalmazta azt az igényt is, hogy szükség lenne egy egységes, jól strukturált forrásanyagra, amely inspirációs alapként szolgálhat, és amelyhez tematikus linkgyűjtemény is kapcsolódik. Az általános iskolában tanító kollégák különösen hangsúlyozták, hogy egy-egy téma feldolgozásához jelenleg jelentős időráfordítást igényel az önálló kutatás és az anyaggyűjtés.

Komolyabb elégedetlenségről nem érkezett visszajelzés; inkább a természetes folyamatbeli lassulásokat, időszakos elakadásokat említették, amelyek azonban nem veszélyeztetik a program eredményességét.

### **3. Mentor-mentorált együttműködés**

Általánosságban az együttműködés könnyed és gördülékeny. A mentoráltak szívesen beszéltek arról, milyen kérdésekkel fordulnak mentorukhoz, és úgy érzik, valódi, használható visszajelzéseket kapnak.

Néhány páros esetében az időpont-egyeztetés jelent kihívást, de ez inkább szervezési nehézség, nem kapcsolati probléma.

Egyetlen mentorált esetében érkezett olyan visszajelzés, hogy a kapott tanácsokat rendszeresen nem fogadja meg, és gyakran negatív kifogásokkal reagál. A mentor visszajelzése szerint ez megnehezíti az előrehaladást, és az együttműködés több energiát igényel.

#### **4. A program felépítése**

A program elemeit összességében hasznosnak tartják. Felesleges vagy túlzott elemről nem érkezett érdemi kritika. Többen kiemelték, hogy a párosítás jól sikerült, és hálásak a „szuper párosításért” és hogy szívesen kezdték volna október 1-vel a programot.

#### **5. Jövőre fókuszálás**

A mentoráltak többsége a második félévben is szeretne tudatosan haladni a kitűzött céljai felé, illetve néhány esetben új célok is megjelentek, pl. osztályozóvizsgára, évvégi vizsgára való felkészülés, illetve más real tárgyakból való mentorálás iránti vágy. A mentortól elsősorban stabil jelenlétet, következetességet és szükség esetén mediáló támogatást várnak.

### **VIII. ÖSSZEGRZÉS**

A 2025–2026-os tanév mentorprogramja egyértelműen igazolta, hogy a kémiatanárok számára nagy szükség van olyan támogató szakmai közösségekre, amelyek egyszerre biztosítanak módszertani segítséget, emberi támogatást és szakmai kapcsolódási lehetőséget.

A mentorprogram különösen nagy jelentőséggel bír a pályakezdő, illetve elszigetelten dolgozó kémiatanárok számára.

A résztvevők visszajelzései alapján a program:

- erősítette a szakmai önbizalmat;
- csökkentette az egyedüllét érzését;
- hozzájárult a módszertani fejlődéshez;
- támogatta a pályán maradásh;
- és inspiráló szakmai közösséget hozott létre.

A mentorok és mentoráltak egyaránt hangsúlyozták, hogy a program kölcsönös tanulási folyamatként működött: nemcsak a mentoráltak fejlődtek, hanem a mentorok is új ötletekkel, szemléletmóddal és motivációval gazdagodtak.

A program megvalósulása az Egis Gyógyszergyár Zrt. támogatása nélkül nem jöhetett volna létre. Ezúton is szeretnénk megköszönni a támogatást, amely lehetővé tette a mentorprogram folytatását és továbbfejlesztését, valamint hozzájárult a kémiatanári közösség szakmai megerősítéséhez.